

Ecz. Burak ÖZKAN

Merhaba, Burak. Hoş geldin. Yayın Kurulu adına benimle bir söyleşi yapacakmışsın, bu beni çok sevindirdi. Teşekkür ederim, ama ben huy-suz bir adamımdır. Arada sırada topu taca atabilirim, beni mazur görün.

Estağfurullah. Önce odadaki arkadaşlara bana bu görevi verdikleri için teşekkür ederim. Sizinle bu röportajı yapabilmek, benim için ayrı bir onur.

Söze küçük bir hikâye ile başlayalım. Rivayet olunur ki Nasrettin Hoca, Timur ve Yıldırım Beyazıt, aynı zaman diliminde yaşamışlardır. Timur'un orduları Ankara Ovası'na mevzilendiğinde, Beyazıt, Nasrettin Hoca'yı çağırır. Hoca der; Yarın Timur ile cengimiz vardır. Bizim için hayır dualarını eksik etme. Hocada dua etmeye başlar. Fakat Allah'ım Beyazıt'ın ordularını muzaffer et diyeceğine, her seferinde Allah'ım, Timur'un ordularını muzaffer et diyormuş. Bir türlü kendisinden istenen duayı edememiş. Sonunda evinden çıkıp dolaşmaya başlamış. Bu arada Beyazıt ile karşılaşmış. Beyazıt; Hoca hani bizim için dua edecektin? Ne oldu? demiş. Hoca da, Ey Hünkârım, dua etmemem, etmemden daha hayırlıdır. Çünkü dilim devamlı tersini söylemekte, der. İşte böyle, bizim söyleşimizde de böyle anlar olabilir.

Ben yine de sorularımı soracağım. Yanıtlarınızda tamamen özgürsünüz. Bu güne kadar olan yaşamınızda, ge-

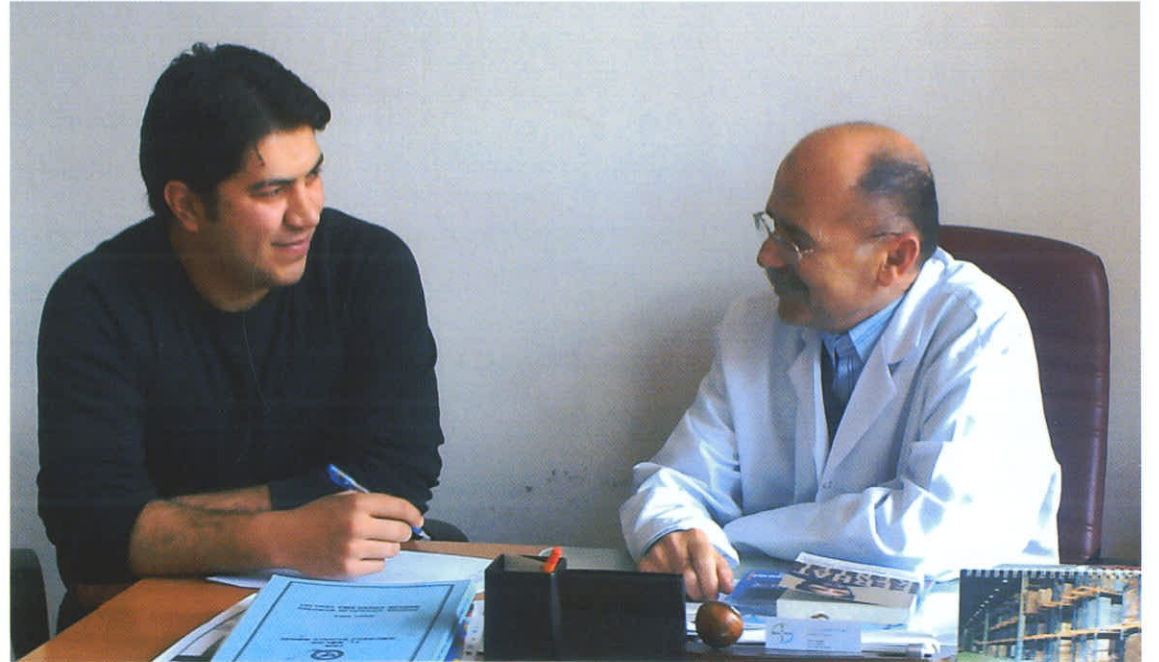
Eski başkanımız Üzeyir KORKMAZ ile söyleşi

rek mesleki, gerek sosyal deneyimlerinizi bizimle paylaşmanızı istiyoruz. Eczacılık mesleğini tercih etmenizin nedenleri nelerdir?

Şu anda ülkemizde yanılmıyorsam kişi başına 4 yıl eğitim düşüyor. Bundan 42 yıl önce ne kadardı bilemem. Ancak benim bildiğim bir şey var ki, o da benim ailemde ilkokulu ilk bitiren benim. Dolayısıyla mesleği bilinçli olarak seçtiğimi söylemek yalan olur. Benim üniversite sınavına girdiğim yıl 50.000 kadar lise mezunu sınava girmişti. 3.500-4.000 kadar öğrenci yüksek eğitim yapma hakkı kazanmıştı. Dershaneler çok azdı ve pek bilinmiyordu. Kime danışacaktık? 1966 yılında okula kayıt yaptırdım ve eczacılık dünyasına adım atmış oldum. Ne olduysa 1968 Mayıs'ında oldu. Bu tarih bizim kuşağın olduğu gibi, benim hayatımda da bir dönüm noktası oldu. Hayata ve dünyaya başka bir pencereden bakmaya başladık. Bireysel kurtuluş birden bire,

çok anlamsız ve bencil bir görüntü aldı. Ve artık önemli olan toplumsal kurtuluştur. Tam bağımsızlık. İnsan haklarıydı. Ezen, ezilen zıtlığıydı. Ve 1961 anayasası vardı. Eğitim devlet tarafından ve parasız verilmeliydi. Madem öyleydi, "ÖZEL OKULLAR ANAYASAYA AYKIRIDIR" demeliydik. Ve dedik. 1963 yılında açılan bu okullar, Anayasa Mahkemesi tarafından 1971 yılında kapanıncaya kadar, 3.000 olan eczacı sayısını 12.000'e çıkardılar. Birinci kırılma noktası budur, mesleğimiz açısından. 1970 yılı Kasım'ında başlayıp, 1971 yılının Ocak ayının yirmisine kadar devam eden bir direniş gerçekleştirdik. Anayasa Mahkemesi, bu doğrultuda kararını açıkladı ve bizim de haklılığımız kanıtlandı. O zamanlar, Anayasa Mahkemesi kararlarına "Ulemaya sordunuz mu?" diye karşı çıkılmazdı.

O dönemdeki eczacılık ile şimdiki eczacılık arasındaki

Her şey akçeli şeylerle izah edilemez. Hasta müşteri, eczaneler ticarethane, hastaneler kar eden işletmeler, sağlık parayla alınacak bir meta gibi algılandıkça ve sunuldukça, belki sistem rakamsal olarak yürüyebilir. Ama mutlu yurttaşlar yetiştireceğine inancım yok.

farklar nelerdir? Kısaca anlatabilir misiniz?

Mezun olduktan sonra 4 ay sorumlu eczacı olarak çalıştım. Sevgili dostum, ağabeyim, yoldaşım, rahmetli Ecz. Ertuğrul Yurder kısa dönem askerliğini yaparken ben de eczanesine baktım. Benim de son avare günlerimdi bunlar. O zamanlar kurumlarla sözleşmeler pek yaygın değildi. SSK bildiğiniz gibi ayaktaki hastanın ilacını kendi eczanelerinden veriyordu. Bağ-Kur daha sadece prim toplama aşamasında idi. Ve bütün dünyada sosyal güvenlik çok yeni idi. Çünkü sosyal devlet kavramı ile sağlıklı yaşama hakkının insanlık hakkı olarak kabul edilmesi ikinci dünya savaşı sonrasında rastlar. 1917 de sadece Sovyetler Birliğinde olan sosyalizm, ikinci dünya savaşından sonra tüm orta Avrupa'da, 1950'de ise koca kıta çinde kuruldu. Sosyalizmin bu yükselişi kapitalist dünyanın işçi sınıfı lehinde taviz vermesi ile neticelendi. Yoksa bütün dünya sosyalist olacak diye korktu kapitalist dünya. Dolayısıyla işçi sınıfının sistemden az da olsa pay almasını sağladı.

Geçmiş dönem sağlık ve ilaç politikalarının halka ve eczacılığa yansımaları neler oldu?

Sosyal devlet, halk için bir kazanımdır. Sosyal devlet kavramı tüm yurttaşların sistemden, yani refahtan pay almasını gerektirir. Ama kapitalistler, sosyal devlet kavramını isteyerek değil, sadece sosyalizme bir kalkan olarak kabul etmişlerdi. Sağlık sistemine yapılan harcamaları her zaman kara delik olarak görmüşlerdir. Hiç bir iktidar, sağlıklı bir toplumla daha çabuk ve daha reel bir

kalkınma başarılabilceğini kabul etmemiştir. İnsanın çok ta önemi yoktur. Ölen ölür kalan sağlar bizimdir, taktiği. Sağlığa harcama yapmaktansa kontrolsüz çoğalmayı tercih etmektedir, kapitalist dünya. 1990'lı yıllarda bu görüşlerin ekmeğine yağ sürmüştür. Sovyetler Birliği dağılmış, kapitalizmin de ilk bakışta alternatifi kalmamış, bu durumda önce gelişmiş kapitalist ülkeler kendi işçilerinin sağlık giderlerini kısmaya başlamışlardır. Az gelişmiş ülke olarak da, tabii bizde de aynı uygulama başlamıştır. Varsa yoksa küreselleşme.

Günümüz, GSS, aile hekimliği uygulamaları hakkındaki fikirleriniz nelerdir?

Günümüz uygulamaları hakkında söyleyecek bir şey yok. Hep beraber yaşıyoruz. Eczacı açısından sözün tam anlamıyla dayatmadır. Eczacı, örgütü tarafından yalnız bırakılmıştır. Yazımıza Ankara Savaşı ile başladık ya, (Çok sevdiğim bir arkadaşımın Diyarbakır TEB bölgeler arası toplantısında dediği gibi) eczacı ordularının başkumandanı karşı cepheye geçmiştir. Savunmayı varın siz hesap edin. GSS kısaca anlatmak gerekirse, çalışanların sistemden pay almamaları için yapılan bir düzenlemedir. Aile hekimliği, aynı programın parçasıdır. Mevcut sağlık hizmetlerinin sosyalleştirilmesi programı, sosyal kelimesine bile tahammülsüzlükten dolayı şansını kaybetmiştir.

Eczacılığın ve sağlık sisteminin geleceği hakkındaki fikirlerinizi kısaca anlatabilir misiniz?

Adamın biri lastikli sapanıyla devamlı cam kırarmış. Rica minnet... Hayır, adam vazgeçmiyor. Sonunda akıl hastanesine yatırılıyor. Doktor zaman zaman konuşuyor. Çıkınca ne yapacaksın diyor? Cevaplıyor hemen: Cam kıracağım. Aylar sonra yine böyle bir kontrolde, adam diyor ki çıkınca evleneceğim. Aman, doktorun gözleri parlıyor. Eee sonra? Evlenip karımı kucağıma alıp yatak odasına götüreceğim. Doktor, sevinçli, biraz da muzip, daha sonra... sonra? Sonra soyacağım. Sonra? Sonrada d...nun lastiği ile sapan yapıp cam kıracağım diyor.

Demem şu ki; Ben bunları söylemeye devam edeceğim. Hayatta eczacılıktan daha önemli şeyler de var. İnsanlar şu veya bu şekilde hayatlarını devam ettirebilirler. İktidarların görevi mutlu bir toplum yaratmaktır. Her şey akçeli şeylerle izah edilemez. Hasta müşteri, eczaneler ticarethane, hastaneler kar eden işletmeler, sağlık parayla alınacak bir meta gibi algılandıkça ve sunuldukça, belki sistem rakamsal olarak yürüyebilir. Ama mutlu yurttaşlar yetiştireceğine inancım yok. Kapitalizmin işi kar etmektir. İnsanlar, doğarken, çalışırken ve ölüren de onlardan para kazanabilirler. Ancak insanlık, insanlaşma sürecinde çok şey kaybeder. Benim hayalini kurduğum dünya bu değil sevgili Burak' çığım.

Teşekkür ederim.

Evet. Ben de teşekkür ederim.

Hep iyi, mutlu ve sağlıklı kalın.